

פרוטוקול מס' 621

מישיבת ועדת הכספים
יום ב', כ"ז בטבת תשל"ז - 17.1.77, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

- י. קרגמן - היו"ר
- א. אבטבי
- ע. אמוראי
- א. אפרח
- מ. ארנס
- ש. ארליך
- מ. ורטמן
- ב.צ. חלפון
- ס. יוספטל
- ש. לורניץ
- א. מלמד
- י. פלומין
- י. פרנק
- ד. קורן
- נ. קצב
- ח. קורפו
- א. רונן
- א. שוסטק
- א. אולמרט
- ב.צ. קשת
- א. לין

- מ. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה
- ד. שטאוב - מנהל מס רכוש
- ש. שביד - מינהל הכנסות המדינה
- ש. מושכל - מינהל הכנסות המדינה
- ד. וינשל - מנכ"ל משרד השיכון
- ח. פסחוביץ - משרד המשפטים

א. לין:

מזכיר הועדה:

א. קירשנר

היועה"כ לועדה:

א.נ. פלוג

היועה"מ לועדה:

ד"ר ג. קטרון

קצרנית:

מ. איזנברג

טור-היום:

- א. שינויים בחקציב לשנת 1976, מס' 158, (משרד השיכון);
- ב. חוק הריבית (שינוי שיעורים), תשל"ג-1972, שינוי שיעור הריבית לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית, תשכ"א - 1961;
- ג. צו מס בולים (תוספות א' וב' לחוק), תשל"ו-1976;
- ד. קביעת מוסד צבורי לצורך סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963 - בית היתומות "חפץ חיים".

- ה. חברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ, ציוד לקידוחים ימיים באזור חיפוש הנפט בסיני, ים-סוף, מפרץ-סואץ ומפרץ-עילת - אישור נכס בר-ביטוח;
 ו. לידו יהודה (ק.ל.י.ה.) בע"מ - אישור נכס בר-ביטוח;
 ז. קביעת מוסד לענין פטור ממס עזבונו (בית החלמה ליולדות);
 ח. קרן כלל - קביעת מוסד לענין תרומות מיוחדות;

א. שינויים בתקציב לשנת 1976, מס' 158 (משרד השיכון)

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.
 סיימנו את הדיון בהצעת השינויים בתקציב משרד השיכון המיועדים לרכישת 1500 יחידות דיור לשיכון עולים ו-1000 יחידות דיור לשיכון באזורי פיתוח. וכפי שהודעתי בישיבה הקודמת, בישיבה זו נצביע. חבר-הכנסת ארליך הציע לקיים מכרז. בבירור שקיימנו התברר שקיום מכרז יצריך הוצאה כספית נוספת.

מ. ארנס:

לא קבלנו תשובות בנושא המכרז.

היו"ר י. קרגמן:

בישיבה הקודמת קבלנו כל התשובות וסיכמנו פה-אחד שהיום חיערך ההצבעה.

א. שוסטק:

אני חושב שרצוי שתסביר, שהמדובר בדירות שהממשלה השקיעה בהן 50% ואם ייערך מכרז, עלולים לבוא קבלנים שיציעו לרכוש את הדירות ללא קשר עם ההשקעה.

י. פלומין:

אם ייערך מכרז, ירכשו את הדירות ממי שיציע את המחיר הזול ביותר.

היו"ר י. קרגמן:

הדיון נסתיים.

י. פלומין:

אנו נתבקשנו להצביע על דבר ספציפי, רכישת 1409 דירות המחולקות לפי מפתח מסויים בין חברות השיכון. אנו מציעים שלגבי הדירות ברצועת החוף - ואיננו חולקים על המספר 1409 דירות - יקויים מכרז והזול ביותר יקבל את המכרז. אם אתם אומרים שהקבלן הפרטי יקר יותר, הוא לא יזכה במכרז.

ק. יוספטל:

אומרים ש-50% הושקעו בדירות, ולא מסוגלים להחזיר את ההשקעה.

י. פלומין:

לנו נאמר שרוצים לפתור בעיית שיכון עולים על-ידי רכישת דירות אלו. בבקשה, יסירו את "עלה התאנה" ויאמרו שרוצים להציל את חברת שיכון-עובדים.

היו"ר י. קרגמן:

ההצעה שהובאה לפנינו היא לאשר העברה תקציבית לרכישת 1500 דירות לשיכון עולים במרכז הארץ ו-1000 יחידות דיור לשיכון באזורי פיתוח. הדירות שמבקשים לרכוש נבנו במסגרת תכניות הבנייה במימון אמיסיוני. רכישה זו אם תיעשה על-ידי העברה תקציבית אותה מציע משרד השיכון, לא תגדיל את התקציב באף אגורה אחת. ואילו ההצעה שהציע חבר-הכנסת ארליך לקיים מכרז, תחייב הוצאה נוספת.

אבקש את מנכ"ל משרד השיכון, מר וינשל,

לחזור על הסבריו בפעם השלישית.

ד. וינשל:

בבקשה לאישור תקציבי המונחת לפניכם, איננו מבקשים מהועדה אישור איך לרכוש דירות, אלא מה לרכוש. משרד השיכון רוכש דירות בהתאם לכללי החשב הכללי. אני מודיע משרד השיכון הוא בעד ביצוע מכרזים. משמעות הדבר היא - תוספת תקציב, ואסביר מדוע צריך להוסיף תקציב בכדי לבצע את רכישת 1500 הדירות בדרך של מכרז.

העסקה כולה, כפי שהיא כתובה במסמך המונח לפניכם, ואשר עליה אתם צריכים להצביע, מסתכמת בתכנית של 388 מליון לירות, מהם 165 מליון ישולמו השנה. איך נממן אותם?

מ. ארנס: אולי תפריד בין דירות לעולים ובין דירות אחרות?

ד. וינשל:

אני מוכן להפריד, אבל אין לכך משמעות. לגבי 1500 דירות - ואני מדבר באופן ספציפי על דירות לעולים - שנקנות במסגרת תכנית האמיסיה, 60 מליון לירות כבר הולו לחברות בעבר בעבור דירות אלו. הכסף נמצא בידן.

מ. ארנס:

איך זה יכול להיות?

ד. וינשל:

תכנית האמיסיה היא תכנית, שהחברות שהשתלבו בה - וכל חברה שרצתה ועמדה בקריטריונים יכולה היתה להשתלב בתכנית זו - קבלו מימון להון חוזר לתקופת הבנייה. והיה מוטכם עם החברות שהון חוזר זה ינתן ל-18 חודש או למועד שבו תימכרנה הדירות.

מ. ארנס:

זו הלוואה שצריך להחזיר.

ד. וינשל:

צריך להחזירה, אך לא בהכרח בשנת כספים זו. אם אנו קונים את הדירות מחברות וקבלנים שהשתלבו במסגרת תכנית האמיסיות ביום המכירה - ביום שאנו קונים את הדירות - הם מחזירים את הכסף והוא משמש מקור מימון לעסקה זו.

באשר ל-1000 הדירות בעת הפיתוח, סכום של 60 מליון לירות גלום בדירות אלו. יש סכום נוסף של 107 מליון לירות שאשרה ועדת הכספים ב-11.11.76 כהון חוזר להשלמת המימון לדירות שנבנו במסגרת האמיסיות ולא נמכרו. אנו מורידים 107 מליון לירות אלו ומשתמשים בכסף שהיה מיועד להלוואה להוצאה מוחלטת של רכישת דירות. אבל אם נרצה לקנות דירות מקבלנים, אין לנו כסף לכך, כי את הכסף הזה צריך לשלם לחברות עבור הון חוזר. אם לא נרכוש מהן דירות, נצטרך לשלם להן בפירוט שלפניכם מופיע סעיף "הקטנת הפעלת 600 יחידות דור", הננתן סכום של 28 מליון לירות. בכסף זה אפשר להשתמש לכל מטרה שרוצים. מחוץ 388 מליון לירות שאנו מציעים, הסכום של 28 מליון לירות, הוא הסכום החמשי כביכול. אבל אם נשתמש בסכום זה כדי לערוך מכרז, לא יהיה לנו כסף כדי להשלים לאלה שאנו קונים מהם את הדירות. הסברה שכל הכסף של ההון החוזר אינו מכסה כל הקנייה מהחברות במסגרת האמיסיה. חלק מהכסף הדרוש, צריך להשלים ממקורות אחרים. אם נשתמש בכסף זה לקניית דירות מקבלנים, שלא במסגרת האמיסיה, לא יהיה הכסף הדרוש להשלים את המימון עבור הדירות שאנו קונים במסגרת האמיסיה. משמעות הדבר שלא נוכל לבצע את התכנית הזאת אם תאמרו לנו עכשו לתת חופש הזדמנויות. היה חופש הזדמנויות לכל הקבלנים ולכל החברות לבנות במסגרת האמיסיה. והם בנו במסגרת זו על-פי הסטנדרטים שלנו. עכשו כאשר נוצר המצב שנוצר, מדברים על חופש הזדמנויות מסוג חדש, שאני מוכן לקבל אותו בחנאי שועדת הכספים תחליט על תקציב נוסף.

י. פלומין:

תכניות האמיסיה כולן, פג תקפן; עברו 18 חדש ואלה שבנו במסגרת האמיסיה היו צריכים

להחזיר הלוואות שקבלו. הם קבלו ארכה אחת וארכה שניה, ועתה מתברר שאינם יכולים להחזיר את ההלוואות שקבלו. אם כן, הבה נדבר ברחל בתך הקטנה ונאמר: החברות אינן יכולות להחזיר את הכספים, אנו קונים מהן את הדירות.

מ. ארנס: אם תערוך מכרז, החברות שבנו במסגרת האמיסיה, יוכלו לגשת למכרז בתנאים טובים יותר, כי הן נהנו מהלוואה. ממה אתה חושש?

ד. וינשל: אינני חושש. אם אני יוכא למכרז, אני צריך מימון כספי.

היו"ר י. קרגמן: כל חברה קבלנית וכל קבלן יכולים היו להשתלב בחכנית האמיסיות שאושרה בתקציב במסגרת הבנייה לעולים והבנייה באזורי הפיתוח בתנאי שיעמדו במחירים שקבע משרד השכונן. אלה שבנו דירות במחירים גבוהים מאלה שנקבעו על-ידי משרד השכונן, אינם כלולים במסגרת זו. עכשו אי אפשר לפתוח במכרזים חדשים. כבר ניחנו התחייבויות לגבי החברות וגם לגבי קבלנים פרטים. יש בעייה כללית של ענף הבנייה הנתון במצוקה. סיכמנו כי נקיים בירור בהשתתפות כל הבונים על מצבו של ענף הבנייה, כדי למנוע את הזעזועים הפוקדים אותו. והשר אברהם עופר המנוח היה צריך להשתתף בדיון זה. מצבו של ענף הבנייה בכלל אינו קשור בנושא שאנו דנים בו עתה.

אני מציע שתי הצעות: הצעה אחת, שנקיים בירור על מצב ענף הבנייה; והצעה שניה, שנאשר ההעברה מסעיף לסעיף בתקציב משרד השכונן, כדי לאפשר רכישת 1500 דירות - - -

מ. ארנס: מדוע אתה מדבר על העברה מסעיף לסעיף? האם אי אפשר לחסוך סכום זה?

היו"ר י. קרגמן: אפשר לחסוך, אבל אי אפשר להוסיף עליו.

ש. לורינץ: אני מסכים, שאי אפשר לעשות עכשו מכרז, כי פירוש הדבר תוספת תקציב. אבל כיוון שהיצע הדירות גדול מ-2500 הדירות שמשרד השכונן רוצה לרכוש, מדוע אי אפשר לעשות מכרז הפנימי רק בין אלה שקבלו הלוואות במסגרת חכנית האמיסיה, כדי לבדוק את המחירים, ואם חברת שיכון-עובדים תציע מחיר זול יותר, תרכשנה כל הדירות ששיכון עובדים.

ב.צ. חלפון: האם כבר נקבע המחיר? אם נקבע המחיר - מה הוא? אם לא נקבע המחיר, כיצד ייקבע.

י. גולן: אני חושב שכולנו התרשמנו מטענות הקבלנים שהופיעו לפני הועדה. אני חושב שאיננו יכולים להעלים מהטענות של הקבלנים. אם אי אפשר לעשות מכרז, אני מציע להשתמש בסכום של 30 מליון לירות ולכלול את הקבלנים בעסקה זו, קבלנים שבנו דירות במחירי משרד השיכון. על כל פנים אי אפשר להתעלם מסקטור שלם.

ד. וינשל: כיצד נקבעו המחירים לדירות אלו? אחד התנאים להשתתפות בחכנית האמיסיה היא, שהמחירים יהיו המחירים שקבע משרד השיכון מראש. כך שהמחירים ידועים. הם אושרו כמחירים למכירה לצבור הרחב. במחירים אלה, בהנחה של 4% ובתנאי מימון משופרים, משרד השיכון קונה את הדירות. היות והמחירים בפיקוח, אינני יודע אם אפשר לעשות מכרז בין חברות אלו. אבל אני מבטיח שנבדוק ונראה מה משמעות הדבר. אם נראה בכך תועלת, נקיים מכרז בין חברות אלו.

ח. קורפו: אם אתה הולך למכרז, מדוע דרוש לך האישור של ועדת הכספים?

ד. וינשל: כי אינני יכול לקנות דירות בלי כסף.

ה. קורפו:

אחה הולך למכרו.

היו"ר י. קרגמן:

מדובר על מכרו פנימי בין החברות.

ד. וינשל:

לשאלתו של חבר-הכנסת גולן, אני מצהיר: איננו מתעלמים משום סקטור. אינני מבין איזה סקטורים יש כאן. קבלנים שהם חברים בארגון הקבלנים השתתף בתכנית הבניה האמיסיונית. מרכז הקבלנים בנה בעצמו בעמישב. ואם משרד הקליטה ימצא שדירות אלו מתאימות לעולים, אין לי התנגדות לקנות דירות אלו. קבלנים פרטיים השתתפו בתכנית הבניה האמיסיונית בצפון ומדרום. אל קבלנים אלה פנו ובקשו שיציעו דירות לרכישה. יש קבלנים שלא השתתפו בתכנית הבניה האמיסיונית ובנו בנייה חפשית לכל עם ישראל. כאשר היה ה"בום" הגדול והענף היה בשיא הגיאומטריה, קבלנים אלה לא נענו לפניית משרד השיכון להשתלב בבניה למשרד השיכון. עכשו הם מדברים על חופש הזדמנויות. אינני רואה הצדקה לכך.

א. שוסטק:

אני מציע שנחליט עקרונית על כמות הרכישה

אבל לא נאשר פירוט מקורות הרכישה כפי שהוגש לנו על-ידי משרד השיכון. כי בפירוט זה אינם נכללים קבלנים שבנו במסגרת הבניה האמיסיונית. כלומר אני מציע לאשר רכישת 1500 דירות לעולים במרכז הארץ. לגבי מקורות הרכישה, הרשימה שהוגשה לנו איננה טובה.

ד. וינשל:

אני מקבל הצעה זו בתנאי שהדירות יתאימו לצרכי משרד הקליטה.

א. שוסטק:

אני רוצה למנוע הפלייה של קבלנים שהשתתפו בתכנית הבניה האמיסיונית - - -

היו"ר י. קרגמן:

ובנו בהחלט במחירים שנקבעו על-ידי משרד השיכון.

א. שוסטק:

כן. קבלנים אלה יהנו מכל הזכויות ומכל החובות.

אני מציע לאשר את הרכישה ולהטיל על משרד השיכון לרכוש את הדירות מכל הגורמים ולמסור לנו אינפורמציה ממי רכש.

י. פלומיץ:

אני מבקש שהרשימה הסופית תובא לפנינו.

ב.צ. קשת:

תלחו לי שאני משתתף בויכוח עם האריות בחחום הכלכלה. אבל אני מבין בנושא הקליטה. ויצאתי למקומות לראות אם הדירות מתאימות לעולים. וראיתי דבר פשוט - הדירות שמציעים הקבלנים הן דירות טובות ומתאימות לעולים. המחירים שמציעים קבלנים פרטיים זהים כמעט למחירים שמציעות החברות הצבוריות. יש רשימה של דירות שמשרד הקליטה מעוניין בהן, ומחירם נע בין 160,000 לירות ל-210,000 לירות, לעומת 203,000-250,000 מחירי הדירות של החברות הקבלניות.

לדעתי מספר הדירות המוצע לרכישה לצרכי משרד הקליטה אינו מספיק. יש 5000 עולים בדירות שכולות. 2000 דירות נשכרו על-ידי מוסדות למען העולים ו-3000 דירות נשכרו על-ידי העולים עצמם. משרד הקליטה החליט לרכוש דירות רק לעולים ששכרו עבורם דירות. אני שואל אפוא, האם בא בחשבון להגדיל מספר הדירות שיירכשו?

היו"ר י. קרגמן:

לא, לא הפעם.

ב.צ. קשת:

אני בעד זה שירכשו דירות גם מקבלנים פרטיים. ואני מציע שיהיה פיקוח צבורי על רכישה זו. אולי חצרו חבר או שני חברים מבין חברי ועדת הכספים שיפקחו על רכישה זו.

אני מציע שועדת הכספים תורה, שחלוקת הדירות שיירכשו תיעשה לא רק לעולים שעבורם שכרה הסוכנות את הדירות, אלא גם לעולים ששכרו דירות בעצמם. קבלתי מברק מהתאחדות עולי אמריקה הלטינית, המ קשת לרכוש דירות לאלה ששכרו דירות בעצמם.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע שנתאחד מביב ההצעה, שמשרד השיכון ירכוש 1500 דירות מכל החברות והבונים שהשתתפו בתכניהם. הבניה האמיסיונית, על-פי מידת התאמתן לצרכי הקליטה ובמחיר שנקבע, וידווח לוועדה ממי נרכשו הדירות.

י. פלומין: והרשימה הסופית תובא לוועדה.

היו"ר י. קרגמן: אני הצעתי הצעה להחלטה. אנו נבקש דיווח על הביצוע.

י. פלומין: אנו רצינו להגיע לחלוקה הוגנת של הדירות שיירכשו בין לקוחות משרד השיכון. ההצעה שאתה מציע מאפשר לרכוש את הדירות מחברה אחרת. ההצעה שאתה מציע נותנת יד חפשית למשרד השיכון לרכוש 1500 דירות מחברת רסקו. לכן אני מציע שברגע שמשרד השיכון ישלים הרשימה של 1500 דירות, תובא הרשימה לפנינו ואנו נאשר אותה, כדי למנוע מצב שהחלטה שאנו נקבל תיצור בעייה.

היו"ר י. קרגמן: אינני מקבל הצעה זו. שמענו הודעת בא-כוח הממשלה, ואנו רושמים אותה לפנינו, שהוא ינהג ברוח זו. ועדת הכספים איננה רוכשת דירות. ועדת הכספים מקבלת דיווח על ביצוע החלטותיה. ואם ייעשה עוול, יש מוסדות מתאימים אליהם אפשר לפנות.

אני חוזר על הצעתי: משרד השיכון ירכוש 1500 דירות מכל החברות והבונים שהשתתפו בתכניהם הבנייה האמיסיונית על-פי מידת התאמתן לצרכי הקליטה לוועדה על הביצוע.

י. פלומין: אני מציע להוסיף, כי החלוקה תהיה פרופורציונלית.

היו"ר י. קרגמן: לדעתי אין מקום לקביעת פרופורציות. אם יש קבלן פרטי שהשתתף בתכניהם הבנייה האמיסיונית, זכותו כזכותה של חברה קבלנית, אם מחירי הדירות מבוקרים ואם הדירות מתאימות לצרכי הקליטה.

א. שוסטק: הייתי רוצה שיהיה ברור למשרד השיכון, שרצון הוועדה הוא, שהרכישה אמנם תהיה מכל הגורמים, ללא כל פיקציה.

היו"ר י. קרגמן: אנו רושמים לפנינו הודעת בא-כוח הממשלה שהוא יפעל בהתאם להחלטת הוועדה. ואם לא ייש מוסדות מתאימים אליהם אפשר לפנות, יפעל בהתאם להחלטת הוועדה,

אני מעמיד להצבעה הצעת הסיכום שהצעתי: משרד השיכון ירכוש 1500 דירות מכל החברות והבונים שהשתתפו בתכניהם הבנייה האמיסיונית על-פי מידת התאמתן לצרכי הקליטה וידווח לוועדה על הביצוע.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הסיכום שהוצעה על-ידי יושב-ראש הוועדה - רוב
נגד - 1

הצעת הסיכום שהוצעה על-ידי יושב-ראש הוועדה,
חבר-הכנסת קרגמן, נתקבלה

ח. קורפו: אני מציע שנבקש את שר הקליטה לדווח לוועדה בעוד חדשיים כמה דירות שכורות

תפוסות על-ידי עולים.

א. אולמרט: לא יהיה למי לדווח.

היו"ר י. קרגמן:

ועדת כספים זו קיימת עד שתבחר ועדת הכספים של הכנסת התשיעית.

1000 דירות באזורי פיתוח.

אני מעמיד להצבעה את ההצעה לאשר רכישת

ה צ ב ע ה

- בעד ההצעה לאשר רכישת 1000 דירות באזורי פיתוח - 13
- נגד - אין
- מנעים - 6

ההצעה לאשר רכישת 1000 דירות באזורי פיתוח נתקבלה

היו"ר י. קרגמן:

כפי שאמרתי נקיים דיון על מצב ענף הבנייה בכללו.

י. פלומין:

אני מבקש שנקיים דיון על חברת שיכון ופיתוח.

היו"ר י. קרגמן:

נשלב דיון זה בדיון על מצב ענף הבנייה.

א. רונן:

הועדה עומדת בחדשים האחרונים של פעולתה. ואני חושב שהועדה צריכה לסיים פעולתה כאשר היא משאירה שולחן נקי. בשלוש שנות פעולתה קיימה הועדה דיונים בנושאים רבים והם נסתיימו או בהחלטות או בפניות לממשלה או בהבטחות של הממשלה. ועדת הכספים אינה מקיימת מה שמקיימת כל מועצת מנהלים רגילה - מעקב על ביצוע החלטותיה. אני מציע שנטיל על מנגנון הועדה לרכז את הנושאים לגביהם נתקבלו החלטות, סיכומים או הבטחות, על-מנת שנוכל לערוך מעקב מה עלה בגורלם.

היו"ר י. קרגמן:

אין התנגדות. ואני חושב שלכשייעשה המאזן, יהיה זה מאזן לא רע. יש כמה נושאים שנשארו פתוחים, כמו נושא חברת החשמל, אבל אינני יודע אם ניתן למצוא להם פתרון.

י. פלומין:

מה על הפניה שלי בענין החלת הרפורמה על עובדי חברת החשמל?

היו"ר י. קרגמן:

היתה הודעה של שר האוצר בוועדה, שתוך 6 שבועות יוסדר הענין. אף אני פניתי אליו בענין זה. שר האוצר צריך לבוא ולומר דברו בענין זה.

י. פלומין:

חזמין אוחו.

היו"ר י. קרגמן:

אזמין.

ב. חוק הריבית (שנוי שיעורים), חשל"ג-1972; שינוי שיעור הריבית לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית, חשכ"א-1961

היו"ר י. קרגמן:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: חוק הריבית (שינוי שיעורים), חשל"ג-1972 שינוי שיעור הריבית לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית, חשכ"א-1961. (קורא דברי ההסבר).

א. שוסטק:

אני מקבל את ההצעה להעלות שיעור ריבית הפיגורים. אבל שיעור ההעלאה המוצע אינו נראה בעיניי. אני חושב שצריך להעמיד שיעור הריבית על 29%-30%.

ע. אמוראי: אני חושב שהצעה זו מוצדקת בהחלט. יש להשוות שיעור ריבית הפיגורים לשיעור הריבית הבנקאית של האשראי החפשי בשוק.

עם זאת אני רוצה למחות בפני מר נוידרפר על העובדה, שממשיכים להפנות אנשים לקרנות של הבנקים שילוו להם כספים לתשלום חובותיהם למס-הכנסה, מבלי שבודקים אם אנשים אלה אינם יושבים על סטוק גדול של ניירות ערך. המציאות היא שאנשים נמנעים מלמשש אגרות חוב ומקבלים הלוואה שהשיעור להן אגרות החוב. אני חושב שהסדר זה צריך להפסק מייד. וצריך לקבוע שריבית הפיגורים תהיה צמודה לריבית הבנקאית.

היו"ר י. קרגמן: צריך לקבוע שיעור הריבית.

ע. אמוראי: אני מסכים לשיעור המוצע - 26%.

ש. לורין: אני חושב שנוכח האינפלציה הדוהרת, נצטרך לשנות שיעורי ריבית הפיגורים מדי פעם. אני שואל: האם אין זה רצוי יותר שהריבית תקבע מדי פעם על-ידי בנק ישראל, כפי שהבנק הפדראלי של ארצות-הברית והבנק הממלכתי של בריטניה, קובעים את הריבית מדי פעם?

י. פלומין: בעקבות מחאתו של חבר-הכנסת פלומין, אני רוצה להביע תמיחתי, שלפני חמש דקות לא ביקש לעשות אותה בדיקה בגופים אחרים. לשתי חברות בניה יש מלאי גדול של טובין ומקרקעין ובכל זאת החליט צד זה של השולחן לעזור להן.

האם יש תקנות או חוקים אחרים שיש בהם הפנייה לשיעור הריבית כפי שיקבע בצו שלפנינו? האם אנו מתבקשים לאשר העלאת שיעור הריבית רק לגבי פסיקת בתי-המשפט או שיש לכך השלכות על תחומים אחרים? נדמה לי שנמצאת עתה בהכנה הצעת חוק לכל ענין פסיקת הריבית. אם הצעת חוק זה תוגש בקרוב, אינני יודע מדוע יש צורך בתיקון צו הריבית.

ח. קורפו: אפשר היה לפתור את הבעיה על-ידי חקיקת חוק בו יאמר, שכל התשלומים בכל המערכת יהיו צמודים למדד. אני מניח שלגבי תשלומים המגיעים לאזרח, לא הצעתם תיקון. מדוע אתם מציעים העלאת שיעור הריבית רק לגבי חיובים ולא לגבי זיכויים?

ד"ר קטרון: צו זה חל גם על זיכויים. צו זה חל גם על פסיקה בעניינים שבין אזרח לאזרח.

ח. קורפו: בצו שלפנינו נאמר שהעלאת שיעור הריבית תביא להורדת עומס התביעות בבתי המשפט. בזמן האחרון נתקלתי בנימוק זה בכל כך הרבה חוקים עד שנדמה לי שמשתמש המשפטים צריך להתרוקן מעובדיו.

היו"ר י. קרגמן: לפנינו הצעתו של חבר-הכנסת שוסטק להעלות שיעור הריבית ל-29%.

י. פלומין: אני תומך בהצעת הממשלה.

ת. הקר: אנו חושבים שאין צורך להעלות שיעור הריבית עד מכסימום הריבית הנהוגה לגבי סוגים שונים של תשלומים, כי לכל דבר יש השפעה ישירה ועקיפה. איננו צריכים לשאוף למשוך כלפי מעלה שיעור הריבית, אלא למצוא את האזון ולדעתנו השיעור המוצע יש בו איזון זה.

לשאלתו של חבר-הכנסת פלומין - לצו זה יש השפעה

על חוזים הנעשים על-פי חוק החוזים. אם בחוזה לא נקבע שיעור הריבית על פיגורים, חל עליו שיעור הריבית על-פי צו זה.

אשר לשיעור הריבית על פיגורים בתשלום מסים, כיום שיעור ריבית זה הוא 22%. אלה דברים שנבדקים מעת לעת וגם שיעור ריבית זה ייבדק. אבל אין זה דומה לשיעור הריבית בצו המוצע. שיעור הריבית בצו המוצע חל על תביעות בין אזרח לאזרח.

ש. לורינץ: מה התגובה על הצעתך?

ד"ר קטרוך: מה שאתה מציע הוא, שועדת הכספים תוותר על סמכותה ותעביר אותה לבנק ישראל. בזמנו קבעה ועדת הכספים שיחידת המימון על פי חוק מימון המפלגות תהיה צמודה למדד ובג"ץ אישר את הדבר, ואמר: זו קביעה, אפילו אם נעשה הדבר על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אילו היה לנו מכשיר כמו ה"פריים ריט" בארצות הברית, אפשר היה לקבל את ההצעה. כיוון שעדיין לא קיים אצלנו מכשיר כזה, בשלב זה אינני רואה אפשרות שועדת הכספים תוותר על הסמכות שלה ותעביר אותה לבנק ישראל. מכל מקום הדבר טעון תיקון בחוק.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לחבר-הכנסת שוסטק שלא לעמוד על הצעתו. נאשר עתה העלאת שיעור הריבית ל-26% וכעבור חודשיים נשמע דיווח, ואם נראה צורך נעלה שוב שיעור הריבית. אני מעמיד להצבעה חוק הריבית (שנוי שיעורים), חשל"ג-1972 - צו בדבר שינוי שיעור הריבית.

ה צ ב ע ה

בעד אישור צו בדבר שנוי שיעור הריבית - רוב
נגד - אין

חוק הריבית (שנוי שיעורים), חשל"ג-1972,
צו בדבר שינוי שיעור הריבית - אושר

י. פלומיץ: היתה הודעה של נציבות מס-הכנסה על ביקול יתרות הריבית וההצמדה על חובות של שכירים; הייתי מבקש לקבל הצהרה מוסמכת ממר נוידרפר שהם מפרשים סעיף ו כנותן להם סמכות לוותר על הפרשי הצמדה, שאם לא כן אני מתקשה למצוא אסמכתא לויחור על הפרשי ההצמדה.

מ. נוידרפר: אני מבקש אפשרות לבדוק את השאלה.

היו"ר י. קרגמן: פניתי למר נוידרפר ובקשתי דיווח כמה עצמאים שהכנסתם מעל 200,000 לירות הצהירו על כך. מר נוידרפר אמר שמכינים את החמר בעזרת המחשב והוא יימסר לנו.

ג. צו מס בולים (תוספת א' וב' לחוק), חשל"ו - 1976

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא - צו מס בולים (תוספת א' וב' לחוק), חשל"ו - 1976.

בחודש יוני היתה פנייה של האוצר לבטל מס בולים על שיקים, קבלות והסכמי ביטוח חיים החל מ-1 באפריל 1977. דנו בפנייה זו ובחום הדיון ביקשו מספר חברים שהות להתייעצות. אני חייב לומר שהתייעצות זו היתה ממושכת מאד. יכול להיות שמבקשי התייעצות, שכחו את העניין. כיוון שה-1 באפריל 1977 מתקרב, אני מציע שנאשר את הצו.

י. פלומין: אנו חלקנו על התאריך שהוצע, ובקשנו שמש בולים על שיקים, קבלות והסכמי ביטוח

חיים יבוטל לאלתר.

מ. נוידרפר: אנו הצענו ביטול זה.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע לאשר את הצו.

צו מס בולים (תוספת א' וב' לחוק), תשל"ו-1976 - אושר

ד. בית-היתומים "חפץ חיים" ירושלים - קביעת מוסד צבורי לצורך סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג - 1963

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא - בית היתומים "חפץ חיים" ירושלים, קביעת מוסד צבורי לצורך סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג - 1963. (קורא מכתבו של שר האוצר מיום 17.12.76).

בית היתומים "חפץ חיים" ירושלים - קביעת מוסד צבורי לצורך סעיף 61 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג - 1963 - אושר

ה. חברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ לקידוחים ימיים באזור חיפושי הנפט בסיני, ים סוף, מפרץ סואץ ומפרץ אילת - אישור נכס בר-ביטוח;

לידו יהודה (ק.ל.י.ה.) בע"מ - אישור נכס בר-ביטוח

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא - חברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ, ציוד לקידוחים ימיים באזור חיפושי הנפט בסיני, ים סוף, מפרץ סואץ ומפרץ אילת - אישור נכס בר-ביטוח; לידו יהודה (ק.ל.י.ה.) בע"מ - אישור נכס בר-ביטוח. (קורא מכתבי מנכ"ל משרד האוצר, מר סיון מיום 22.12.76).

ח. קורפנו: עד עכשו לא היה מבוטח הציוד של חברת הנפט הלאומית?

ש. שביד: הביטוח נעשה בהתאם לבקשה.

ח. קורפנו: אין סכנה שהתשלום יהיה רטרואקטיבי?

ד. שטאוב: התשלום ייעשה לפי ההסכם.

חברת הנפט הלאומית לישראל בע"מ לקידוחים ימיים באזור חיפושי הנפט בסיני, ים סוף, מפרץ סואץ ומפרץ אילת, אישור נכס בר-ביטוח - אושר

לידו יהודה (ק.ל.י.ה.) בע"מ אישור נכס בר-ביטוח - אושר

ו. דיווח הממונה על הכנסות המדינה על שביחת הרוכלים בשוקים.

היו"ר י. קרגמן: כיוון שמר נוידרפר נמצא אתנו, נשמע מפיו דיווח על שביחת הרוכלים בשוקים.

מ. נוידרפר:

כזכור המליצה הועדה לרפורמה במסים על ניהול פנקסים על-ידי כל העצמאים. המלצה זו נתקבלה והוצאו צווים המחייבים ניהול פנקסים. הדבר נעשה בשלושה שלבים. בשלב הראשון, ב-1 באוקטובר 1976 נכללו 60,000-70,000 עצמאים בחובת ניהול חשבונות. ב-1.4.77 יכללו עוד 70,000 עצמאים בחובת ניהול חשבונות וב-1 באוקטובר יכללי גם החקלאים בחובת ניהול חשבונות.

הלחצים המופעלים עלינו לגבי אי ניהול חשבונות הם עצומים. כל קבוצה מסתכלת מה ייעשה לגבי הקבוצה האחרת. היו כמה פעולות דרסטיות, כי שביתת בעלי חנויות המכולת לפני מספר חדשים. העובדה היא, שהיום מתוך 120,000 נישומים שחוייבו בניהול פנקסים 70,000 כבר מנהלים פנקסים, ורובם המכריע קמעונאים ובעלי מלאכה, ביניהם גם קמעונאים בשוקים.

במקרה סרקנו בתחילת דצמבר את השוקים כדי לבדוק באיזו מידה יש לבעלי הדוכנים והחנויות בהם תיקים במס-הכנסה ובאיזו מידה הם עונים על דרישות החוק לגבי ניהול פנקסים. סרקנו את השוקים בחיפה, שם יש 371 רוכלים, במחנה יהודה בירושלים 531, ברמלה 480. לצערי הרב מצאנו שמתוך 2500 רוכלים ל-530 אין תיקים במס-הכנסה. חלקם רוכלים חדשים. פתחנו להם תיקים. מתוך 1950 הנותרים, רוכלים ובעלי עסקים, הודיעו 1293 שהם מנהלים חשבונות ופנקסים לפי החוק. רק 757 אינם מנהלים פנקסים. רובם המכריע של המוכרים בשוקים מנהלים חשבונות לפי דרישות החוק. ואם ניענה לתביעה של מציעי הצעת החוק לפטור קמעונאים מחובת ניהול פנקסים, נצטרך לחזור אתורנית ולהגיד לכל אלה המנהלים פנקסים שיפסיקו לנהל.

החשיבות בניהול פנקסים איננה רק בכך שהוא מאפשר גביית מס אמת. אם נוותר על ניהול פנקסים על-ידי הרוכלים, תהיינה לכך תוצאות נוספות, כי כל רוכל מושך אי-גביית מס אמת אצל ספקים עצמאיים ושכירים. ויחזור על ניהול פנקסים על-ידי הרוכלים בשוקים, שלפי סקרים המחזור שלהם הוא עשרות אלפי לירות לחודש, לא יתבקא רק בשחיקת בסיס המס, אלא הוא יכניס שיבושים ואי-סדר לגבי המספקים להם סחורה, הסיטונאים והיבואנים והשכירים העובדים אצלם. עמדת האוצר היא, שאין לוותר על ניהול פנקסים על ידי הרוכלים בשוקים, בעיקר כאשר הנהלת החשבונות הנדרשת מקמעונאים אלה היא פשוטה ביותר. הקמעונאי חייב לרשום את הפדיון, אם בקופה רושמת ואם בפנקס פדיון. הוא חייב לרכז כל התשלומים בספר נוסף והוא חייב לשמור על מסמכי הקנייה. זה הכל. זוהי גזירה שכולם יכולים לעמוד בה, והראייה ש-70% מהרוכלים כבר עומדים בה.

א. שוסטק: אני מאחל לך שתצליח בכך. אבל לי נדמה שזוהי

גזירה שאי אפשר לעמוד בה. ואני חושב שאפשר למצוא דרכים הרבה יעילות להגיע לגביית מס אמת מהרוכלים בשוקים, גם בלי ניהול ספרים. הסחורה שהם מוכרים, אינה באה אל דוכניהם מהשמים. הם קונים אותה אצל הסיטונאים. האם אי אפשר להטיל על הסיטונאים את החובה של הרישום? האם אי אפשר להחליט שהרישום לא יהיה של המכירה אלא של הקנייה מהסיטונאים המוכרים לפי סונות או לפי ארגונים? מדוע לא לחייב מלכתחילה את הסיטונאים לשלם את המס והם ינכו אותו מהקמעונאים?

מר נוידרפר, האם ביקרת בשוק ואתה יכול לומר שהרוכל יכול לרשום כל מכירה של חצי קילוגם של ירק או פרי שהוא מוכר?

כן. כ-60% עושים זאת.

מ. נוידרפר:

רוב הירקות שמוכרים בשוקים באים מערביי השטחים ואינם נקנים אצל סיטונאים.

ס. יוספטל:

היו"ר י. קרגמן:

לא ניכנס לויכוח בענין זה. החוק מחייב ניהול חשבונות. כך החלטנו אחרי ויכוח ממושך. ניהול ספרים חייב להיות, גם הפרימיטיבי ביותר. אם רוצים לשנות את החוק בענין זה, צריך לעשות זאת בצורה מסודרת על-ידי הגשת הצעת חוק. עד שישונה החוק, אם ישונה החוק, צריך לעודד את אנשי המסים לבצע את החוק.

א. שוסטק:

בכל הארצות יש שוק של דונים בשעות מסוימות של היום.

מ. נוידרפר:

לכל בעלי הדוכנים יש קופות רושמות.

א. שוסטק:

אני מדבר על השוק בציריך ובערים אחרות, שם מוכרים החקלאים את תוצרתם בשעות מסוימות.

אלה אינם מנהלים פנקסים.

אני מקבל שהרוכלים בשוקים צריכים לשלם מס. הם מרוויחים עשרות אלפי לירות לחודש והם צריכים לשלם מס. אבל אתה יכול להגיע אליהם באמצעות הסיטונאים.

ח. קורפו:

אני סבור שכל מוכר המוכר מצרכים ומוצרים החייבים במס ערך מוסף, חייב לנהל פנקסים, על-ידי קופה רושמת, כי כאן יש אפשרות של הונאת האזרח. אבל נדמה לי שיש הפרזה בירידה לדרגת המכירה הנמוכה ביותר. אתה תגיע לאבסורד שמוכר הארטיק יצטרך להתזיק מכונה רושמת. לגבי רמות הנמוכות של המסחר צריך למצוא דרך שהזאב ישאר שבע והכבשה שלימה.

א. אפרת:

נכון שבועדה זו לא צריך להתעורר כל ספק לגבי חובת ניהול ספרים. אבל כחברי-הכנסת קורפו ושוסטק אני מתקשה להבין איזו שיטה אפשר להחיל על רוכלים בשוק המוכרים חצי קילו עגבניות וחצי קילו פלפלים. אני שואל, האם אי אפשר לקבוע שיטת רישום של פדיון יומי לפי סוגי התוצרת? רישום מכירה של כל חצי קילו פרי או ירק, אינו נראה בעיני.

מ. נוידרפר:

שנים פעלנו בלי ניהול חשבונות וייסרו אותנו על כך. פעלנו שנים על-פי שיטת התחשיבים והתחשיבים המוסכמים. בדו"חות המוגשים לשנת 1975 אנו רואים שאותם עסקים שעברו לניהול חשבונות, הכנסותיהם כפולות בגלל ואולי למרות ניהול החשבונות. זאת אומרת שניהול החשבונות יש עמו תוצאות ואנו מחקרבים יותר למס אמח. הנושא נדון בוועדת הרפורמה בהרחבה ובוועדת הרפורמה היה חבר רואה חשבון. ואנו התיעצנו עם לשכת רואי החשבון בנושא זה. אם מדובר על מוכרי הפירות והירקות, אלה אינם רק בעלי הדוכנים בשוקים, אלא גם מוכרי הפירות והירקות ברחוב דיזנגוף בתל-אביב. ואם נפטור את אלה מחובת ניהול חשבונות, נצטרך לפטור גם את בעלי חנויות המכולת ובעלי הקיוסקים. לא נוכל לעמוד בזה ונהרוס כל מה שבנינו. בעלי הדוכנים בשוקים יכולים לקנות קופות רושמות. אנו נותנים להם 7000 לירות בריבית נמוכה לשלושים חודש. אין כל בעיה לרשום את הסכום אחרי כל מכירה. והראייה ש-60% נענו לזה.

ח. קורפו:

אני מוכן ללכת אתך לשוק מחנה-יהודה ולמצוא אותם 60%.

מ. נוידרפר:

בשוק מחנה יהודה יש 972 עסקים. מצאנו תיקים ל-444 בעלי עסקים. מתוך 444 בעלי התיקים

221 מנהלים ספרים.

י. פלומין:

הם מהווים רק 45%.

מ. נוידרפר:

לחלק אין תיקים. לשאלתו של חבר-הכנסת שוסטק, לא כל הקניות של בעלי הדוכנים בשוקים נעשות אצל סיטונאים,